

บทที่ 1

บทนำ

1.1 หลักการและเหตุผล

ภายใต้สภาวะการณ์การค้าเสรี และความเติบโตทางเศรษฐกิจอยู่ในระดับถดถอยมากเช่นปัจจุบัน ภาครัฐและเอกชนจำเป็นที่จะต้องมีเป้าหมาย ทิศทาง และยุทธศาสตร์ในการพัฒนาเศรษฐกิจให้มีความเข้มแข็ง และมีเสถียรภาพไปในแนวทางเดียวกัน โดยภาครัฐควรเปลี่ยนบทบาทจากผู้กำกับควบคุมภาคเอกชน มาเป็นผู้ดูแล ให้การสนับสนุน และอำนวยความสะดวกให้แก่ภาคเอกชน เพื่อให้การดำเนินธุรกิจเป็นไปด้วยความสะดวก ลดภาระเงื่อนไขที่ไม่จำเป็นต่างๆ เพื่อให้ผู้ประกอบการสามารถแข่งขันได้ในตลาดโลก อันเป็นการสร้างความได้เปรียบทางเศรษฐกิจให้แก่ประเทศ

การแข่งขันการค้าในรูปแบบเดิม เน้นการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ ท่าเลที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ และค่าแรงราคาถูกเป็นปัจจัยหลักในการแข่งขัน หากปัจจุบัน ปัจจัยดังกล่าวไม่สามารถทำให้เศรษฐกิจพัฒนาเติบโตได้อย่างยั่งยืน ตลอดไป เพราะคู่แข่งที่ใช้ปัจจัยดังกล่าวเป็นยุทธศาสตร์มีอยู่มากมาย ดังนั้น การแข่งขันการทำธุรกิจในปัจจุบันจำเป็นอย่างยิ่ง ที่จะใช้หลักการสร้างความ ได้เปรียบในการแข่งขัน (Competitive Advantages) มาเป็นยุทธศาสตร์ในการแข่งขัน ซึ่งวิธีการสร้างความ ได้เปรียบคือ การให้ผู้ประกอบการท้องถิ่นมีส่วนร่วม (Participation) และสร้างระบบในการแข่งขัน (Systemic Competitiveness) โดยมีปัจจัยแห่งการสำเร็จ คือ การสร้างความเข้มแข็งโดยการรวมกลุ่มทางธุรกิจ (Cluster Development) และการสร้างพันธมิตรทางการค้า (Network)

หอการค้าเป็นองค์กรหนึ่ง ที่สะท้อนให้เห็นถึงการสร้างความเข้มแข็งของผู้ประกอบการ โดยการรวมกลุ่มกันทางธุรกิจ และการมีส่วนร่วมในการพัฒนาความเจริญให้บังเกิดแก่ภาคเศรษฐกิจ เพราะหอการค้าเกิดจากการรวมตัวของชมรม หรือสมาคมของพ่อค้า และผู้ประกอบการ ซึ่งจัดตั้งขึ้นมาเพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกัน โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อส่งเสริมการค้าและอุตสาหกรรม ตลอดจนรักษาผลประโยชน์ของมวลสมาชิกเป็นสำคัญ (B.R. Sabade, 1994) ซึ่งหอการค้าจะมีบทบาทและทวีความสำคัญมากยิ่งขึ้นตามสถานการณ์ทางเศรษฐกิจที่ปรับเปลี่ยนไป

หอการค้าจังหวัดเชียงใหม่ เกิดจากการรวมตัวของผู้ประกอบการภายในจังหวัดเมื่อ พ.ศ. 2520 ภายใต้พระราชบัญญัติหอการค้า พ.ศ. 2509 มีบทบาทและหน้าที่โดยทั่วไป คือ เป็นศูนย์กลางข้อมูลทางด้านการค้า การลงทุนทั้งภายในและต่างประเทศ ให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนในการแก้ไขปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ อำนวยความสะดวกและสนับสนุนการค้าเงินธุรกิจของสมาชิกร่วมกับจังหวัดในการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจและสังคม ทั้งในระดับจังหวัดและสังคมในภาพรวม และบทบาทในการเป็นองค์กรทางการค้า ให้การต้อนรับพบปะนักลงทุน และผู้แทนการค้าจากต่างประเทศ เพื่อให้ข้อมูลและส่งเสริมให้เกิดการค้าและการลงทุนระหว่างกัน (พระราชบัญญัติหอการค้า, 2509)

จากภาวะวิกฤตทางเศรษฐกิจที่ผ่านมา ได้ส่งผลให้ภาครัฐมีการปรับลดขนาดองค์กรลง (Downsizing) เพื่อลดค่าใช้จ่าย ในขณะที่แนวโน้มในอนาคต การค้าจะทวีความสำคัญและเป็นการแข่งขันแบบเสรีเพิ่มมากขึ้น ดังนั้น ภาครัฐจึงมีการปรับนโยบายที่จะให้ภาคเอกชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาความเจริญของเศรษฐกิจ องค์กรหอการค้าจังหวัด จึงถูกกำหนดและคาดหวังให้เป็นองค์กรที่มีบทบาทต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของท้องถิ่นมากตามไปด้วย หากลักษณะเฉพาะขององค์กรหอการค้าที่เป็นองค์กรไม่มุ่งแสวงกำไร (Non Profit Organization) ทำให้หอการค้าเป็นองค์กรที่ยังมีความอ่อนแอทางการเงิน ไม่มีความเข้มแข็งเพียงพอที่จะสนับสนุนสมาชิก และสังคมท้องถิ่นอย่างเต็มที่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อเปรียบเทียบกับจำนวนสมาชิกของหอการค้าจังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งมีจำนวน 566 ราย กับธุรกิจที่จดทะเบียนในจังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งมีถึง 10,700 ราย (สำนักงานทะเบียนการค้าจังหวัดเชียงใหม่, 2544) พบว่ามีอัตราจำนวนสมาชิกค่อนข้างต่ำมาก ไม่สามารถเป็นตัวแทนธุรกิจทั้งหมดของจังหวัดได้ ในขณะที่คณะผู้บริหารหอการค้าซึ่งมาจากระบบการเลือกตั้งตัวแทน มีวาระหมุนเวียนเข้ามาบริหารในลักษณะอาสาสมัครวาระละ 2 ปี ได้ตั้งเป้าในแต่ละสมัยที่จะเพิ่มจำนวนสมาชิกให้มากขึ้นเพื่อให้หอการค้าประสบความสำเร็จทั้งในด้านการเป็นตัวแทนของธุรกิจ และการสร้างรายได้เพื่อนำมาใช้ในการบริหารและพัฒนาหอการค้าอย่างยั่งยืนต่อไป หากจำนวนสมาชิกก็ยังเพิ่มขึ้นในอัตราที่น้อย (คู่มือหอการค้าจังหวัดเชียงใหม่, 2540)

จากบทบาทความสำคัญขององค์กรหอการค้าจังหวัด และจำนวนสมาชิกที่มีจำนวนน้อยเมื่อเทียบกับจำนวนธุรกิจที่จดทะเบียนในจังหวัดเชียงใหม่ดังกล่าว ทำให้ผู้ศึกษามีความสนใจที่จะศึกษาถึงความคาดหวังของสมาชิกต่อบทบาทของหอการค้าจังหวัดเชียงใหม่ เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการปรับปรุงบทบาท หรือกิจกรรมต่างๆ ของหอการค้า ให้สอดคล้องกับความคาดหวังของสมาชิก ซึ่งจะ

ส่งผลให้ธุรกิจในจังหวัดเชียงใหม่ให้ความสนใจ และสมัครเป็นสมาชิกของหอการค้าเพิ่มขึ้น ตลอดจนจะสามารถนำเป็นต้นแบบที่ดีในการศึกษา และขยายผลเพื่อเป็นแนวทางสำหรับการพัฒนาองค์กรหอการค้าจังหวัดอื่นๆ ให้มีความเข้มแข็ง เป็นหลักสำหรับการพัฒนาเศรษฐกิจของจังหวัดต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

เพื่อศึกษาถึงความคาดหวังของสมาชิก ต่อบทบาทของหอการค้าจังหวัดเชียงใหม่

1.3 นิยามศัพท์

ความคาดหวัง หมายถึง สิ่งที่สมาชิกคาดว่าจะได้รับบริการจากการเป็นสมาชิกของหอการค้าจังหวัดเชียงใหม่ และบทบาทของหอการค้าในการดำเนินกิจกรรม หรือ โครงการต่างๆ ซึ่งมีผลต่อสังคม

ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกทางบวกของสมาชิกต่อบทบาท หรือบริการที่หอการค้าจังหวัดเชียงใหม่จัดทำขึ้น หรือบทบาทที่หอการค้าควรจะเป็น ซึ่งสอดคล้องกับความต้องการ

หอการค้า หมายถึง หอการค้าจังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งเป็นสถาบันนิติบุคคลตามกฎหมาย ตั้งอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่ เป็นศูนย์รวมของนักธุรกิจ ผู้ประกอบวิชาชีพต่างๆ ในจังหวัด มีบทบาทในการส่งเสริมการค้า อุตสาหกรรม เกษตรกรรม การเงิน หรือเศรษฐกิจ และส่งเสริมให้ผู้ประกอบวิชาชีพดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพ และยังมีบทบาทในการรักษาผลประโยชน์ทางการค้าโดยส่วนรวมของจังหวัด ทั้งนี้เป็นสถาบันที่ดำเนินการโดยมิได้มุ่งแสวงหากำไรหรือรายได้แบ่งกัน

สมาชิกหอการค้า หมายถึง บุคคลธรรมดาและนิติบุคคลที่จดทะเบียนเป็นสมาชิกหอการค้าจังหวัดเชียงใหม่ และมีรายชื่อในทะเบียนสมาชิก

บทบาทของหอการค้า หมายถึง หน้าที่และภารกิจของหอการค้าที่ดำเนินการ เพื่ออำนวยความสะดวกแก่สมาชิก ท้องถิ่น สังคม และประเทศชาติ ได้แก่

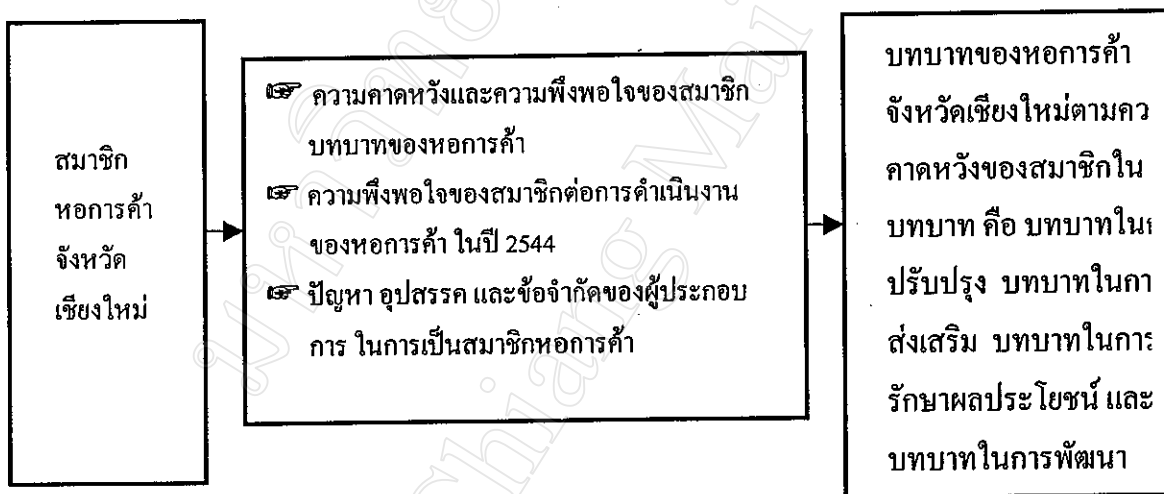
บทบาทในการปรับปรุง หมายถึง การดำเนินการของหอการค้าในการรวบรวมประเด็นปัญหาอุปสรรคในการดำเนินธุรกิจ ที่เกี่ยวข้องกับความไม่สะดวกของภาครัฐ หรือเอกชน และเสนอให้มีการแก้ไข

บทบาทในการส่งเสริม หมายถึง การดำเนินการของหอการค้าในการให้บริการแก่สมาชิก ทั้งในด้าน การให้ข้อมูล การส่งเสริมการค้า-การลงทุน การออกเอกสาร-หนังสือรับรองทางการค้า การจัดอบรมสัมมนา และงานแสดงสินค้า

บทบาทในการรักษาผลประโยชน์ทางการค้า หมายถึง การดำเนินการของหอการค้าในการเป็นตัวแทนของสมาชิกเพื่อแนะนำ แก้ไข หรือยกเลิกกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับต่างๆ ที่เห็นว่าไม่เป็นธรรมในทางการค้า และการเป็นผู้ไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางการค้า

บทบาทในการพัฒนา หมายถึง การดำเนินการของหอการค้าในการมีส่วนร่วมพัฒนาเศรษฐกิจ ชุมชน ทรัพยากรมนุษย์ การสร้างความสัมพันธ์กับภาครัฐราชการ ตลอดจนการสร้างเครือข่าย และช่วยเหลือทางการตลาดแก่เอกชน

1.4 กรอบแนวคิดในการศึกษา

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงความคาดหวังและความพึงพอใจของสมาชิก ต่อบทบาทของหอการค้าจังหวัดเชียงใหม่
2. ทำให้ทราบถึงระดับความพึงพอใจของสมาชิก ต่อการดำเนินงานของหอการค้าจังหวัดเชียงใหม่
3. ทำให้ทราบถึงปัญหา อุปสรรค และข้อจำกัดของผู้ประกอบการในการเป็นสมาชิกของหอการค้าจังหวัดเชียงใหม่
4. ผลการศึกษาจะเป็นแนวทางปรับปรุง และประยุกต์ใช้ในการบริหารงานของหอการค้าจังหวัดเชียงใหม่ให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น